

JOS DE GRUYTER & HARALD THYS

« Travaux Photographiques »

24/02 – 01/04/2006

Notities bij de foto,s van de Gruyter & Thys

In het oeuvre van Jos de Gruyter en Harald Thys dat voornamelijk uit video,s bestaat is deze fotografische reeks een nieuw gegeven. Ze tonen hetzelfde type drama als voorheen in de video,s, maar een nieuw medium gaat gepaard met een nieuwe invalshoek. Eerst en vooral valt het op dat deze foto,s agressiever zijn, niet alleen formeel maar ook qua dramaturgie.

In de video,s bleven de Gruyter en Thys als traditionele regisseurs buiten beeld; de film was het product van hun wil. In deze foto,s is de rol van de regisseur (ik gebruik vanaf nu het enkelvoud want het gaat hier om de Regisseur in abstractie) veel dwingender. Hoewel hij nog steeds buiten beeld blijft wordt het duidelijk dat hij wel aanwezig is in dezelfde ruimte als die zichtbaar is.

De scènes doen denken aan naïeve, Breugeliaanse ritens, demonstratieve verkleedpartijen of plaatselijke mutaties van het landelijke blijspel dat jaarlijks wordt opgevoerd.

Het is *kammerspiel*, en de nabijheid van de kleine ruimte is voelbaar in de wijze waarop deze foto,s zijn genomen. Van veel te dichtbij. Maar men pretendeert hier ook niet dat er een objectieve afstand mogelijk zou zijn. Iedereen in de zaal is wel familie of kennis van iemand op de scène. En als iedereen van het dorp of de lokale gemeenschap assisteert aan het jaarlijkse toneelstuk zijn er geen onschuldige toeschouwers meer. De positie van maagdelijke toeschouwer is een ijdele en arrogante fantasie. Vroeg of laat moet iedereen zijn handen vuil maken. En men doet dit uit sympathie. Men laat zich gewillig regisseren.

De acteurs in het gemeentelijke scouts toneel zijn geen professionele ego,s. In dit verschillen ze van de professionele, narcistische acteur die zichzelf, in de hoedanigheid van Kunstenaar, als Ævogelvrij, beschouwt. De acteurs in dit toneel laten zich aankleden. Ze zijn onwetend over wat de regisseur van hen wil en aanvaarden dit.

Er is een enkele buitenopname; een archaïsch sfeerbeeld van het platteland. Deze enkele buitenscène, die als een moment functioneert binnen de reeks, doet denken aan televisieseries van de BRT uit de jaren 70,, begin 80,. Meer bepaald de Vlaamse boerendrama,s zoals ÆDe Paradijsvogels, of ÆWij, Heren van Zichem,: De spaarzame buitenopnames tonen het vlakke land, vaak zonder één levende ziel (gefilmd op 16mm). De binnenopnames (gefilmd op video) echter tonen steeds hetzelfde hard en sterk uitgelichte decor: een gestandaardiseerde ruimte.

In het geval van deze foto,s is dat een egaal grijze kamer die men een kamer kan noemen omdat er namelijk een hoek in zit. In elk beeld is er steeds dezelfde hoek. Het is de enige ruimtelijke referentie. De hoek staat op hetzelfde niveau als figuur en rekwisiet.

De rekwisieten wachten om gebruikt te worden en zijn een letterlijke introductie van de scène die komen gaat. Ze wachten op de acteurs om gebruikt te worden en het wordt duidelijk dat er geen verschil is tussen hen (Het gaat niet enkel om een valse snor die op de mens wordt geplakt maar evenzeer om de mens die op de snor wordt geplakt).

De rekwisieten zijn duidelijk geleend voor de gelegenheid. Zo ook de acteurs. Dit maakt de tijd in deze foto,s zo fysiek voelbaar. Alles en iedereen is tijdelijk in bruikleen.

Michael Van den Abeele